

TERVON KUNTA TARKASTUSLAUTAKUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanvaltuuston toimikaudeksi 1.6.2017–31.5.2021 valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenenä ja varajäsenenä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Jäsen	Varajäsen
Pekka Nuutinen	Pentti Mali
Katriina Manninen 16.11.2020 saakka	Hannu Ylönen
Pirkko-Liisa Hätinen 16.11.2020 alkaen	
Heta Nuutinen	Riitta Pulli
Matti Liimatainen	Merja Harju

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Pekka Nuutinen ja varapuheenjohtajana Katriina Manninen 16.11.2020 saakka, tästä alkaen varapuheenjohtajan on toiminut Matti Liimatainen. Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Lilja Koskelo. Vastuunalainen tilintarkastaja on toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

2. Arviointitoiminta

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudeksi arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Arviointisuunnitelman pohjalta on laadittu vuosittainen tarkempi työohjelma kutakin vuotta varten.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kuusi tilivuoden 2020 arviointikokousta. Lautakunta on kuullut keskushallinnon johtavia viranhaltijoita kunnan toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä saanut selvitykset perusturvalautakunnan, sivistyslautakunnan, ympäristöterveyslautakunnan ja ympäristölautakunnan tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä investoinneista. Lautakunta on kuullut katsaukset myös kuntien yhteistyöstä sekä sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan sekä riskienhallinnasta. Lisäksi on saatu selvitykset Palveluyhtiö Viisarit Oy:n, Tervon Kehitys Oy:n, Tervon Vuokratalot Oy:n ja Asunto Oy Metsäparkin toiminnasta ja taloudesta.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2020 talousarvioon, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa heille toimitettujen pöytäkirjojen avulla ja tekemällä muita havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastuslautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista ja perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa on otettu huomioon seuraavat esteellisyydet:
 Matti Liimatainen, sivistyslautakunnan ja ympäristölautakunnan varajäsen ja konsernijaoston varajäsen, yhteistyötoimikunnan jäsen
 Merja Harju, ympäristölautakunnan jäsen
 Pekka Nuutinen, perusturvalautakunnan jäsen

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 3.11.2020 § 47 käsitellyt kunnanhallituksen 6.10.2020 § 241 antamat selvitykset liittyen vuoden 2019 arviointikertomuksen havaintoihin.

4. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Kunnanvaltuusto on talousarviossa 2020 asettanut hallintokunnille sitovat määrärahat ja tuloarviot, yleiset hallintokuntia sitovat ohjeet ja hyväksynyt tavoitteet tulosityksiköille sekä toiminnan lähivuosien painopistealueet.

4.1 Yleishallinto

Kunnan yleishallinnon toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa ja toiminnan painopisteet ovat edenneet keskeisiltä osin suunnitellulla tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunta sai selvityksen BDO Audiator Oy/Minna Ainasvuoren laatimasta taloudellisesta selvityksestä etäyhteydellä tarkastuslautakunnan kokouksessa 13.4.2021.

Yleishallinnon toimialueella on tapahtunut viime vuosina seuraavia muutoksia: ruokapalvelut ovat siirtyneet Attendolle 1.8.2019 ja siivouspalvelut ovat siirtyneet Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle 1.1.2020. Ruokapalvelut ostetaan Attendolta Tervon Yhtenäiskoululle, päiväkotit Kurrekumpuun ja kotonaan asuville ikäihmisille. Tervon kunta tuottaa talous- ja palkkahallinnon palvelut konserniyhtiöiden Tervon Kehitys Oy:n ja Tervon Vuokratilat Oy:n lisäksi Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle.

Valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toteutuneet yleishallinnossa riittävässä määrin. Yleishallinnon (kunnanhallituksen) toimintakulujen toteutuma 812.000 euroa ylitti hieman muutetun talousarvion (108,6 %) ja toimintatuottojen toteutuma 130.000 euroa ylitti hieman muutetun talousarvion (103,9 %).

Kunnanhallituksen elinkeinojaoston toimintaa on selvitetty tilinpäätöskirjassa. Elinkeinotoiminnan toimintamenot 180.000 euroa ovat alittaneet talousarvion noin 35.000 eurolla (83,6 %). Toimintatulot 11.500 euroa ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisina.

Aiemmin tekniselle toimelle kuuluneet palvelut (mm. hallinto, asiakaspalvelu, laskutustehtävät, kiinteistötoimen tehtävät, liikenneväylät, yleiset alueet, sisäiset palvelut, yhdyskuntasuunnittelun käytännön valmistelut) tuottaa nykyisin Palveluyhtiö Viisarit Oy.

Teknisen toimen toimintamenot 842.000 euroa ovat alittaneet jonkin verran talousarvion (88 %). Toimintamenot 428.000 euroa ylittivät muutetun talousarvion noin 91.000 eurolla (127,2 %).

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminta on järjestetty yleishallinnossa ja kunnanhallituksen elinkeinotoiminnassa sekä teknisten palveluiden osalta tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Teknisten palveluiden siirrossa Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle on onnistuttu tarkastuslautakunnan mielestä hyvin alkuhaasteista huolimatta.

4.3 Perusturvalautakunta

Sosiaali- ja terveystoimen toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti ja laajasti toimintakertomuksessa.

Sosiaalipalveluissa otettiin käyttöön omavalvontasuunnitelma vuonna 2020. Myös kotipalveluiden omavalvontasuunnitelmaa on aloitettu päivittämään loppuvuodesta 2020.

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta toteutuneen riittävässä määrin.

Sosiaalipalveluiden toimintakulut 4.855.070 euroa ylittivät hieman muutetun talousarvion (103,7 %). Toimintatuotot 860.297 euroa toteutuivat hieman talousarviota suurempana (109,2 %).

Toimeentuloturvan toiminnan tavoitteiden voidaan todeta pääosin toteutuneen koronasta huolimatta.

Toimeentuloturvan toimintakulut 142.600 euroa ylittivät hieman muutetun talousarvion (112,6 %). Toimintatuotot olivat 1.600 euroa, talousarviossa toimintatuottoja ei ollut lainkaan.

Terveystoimen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Terveystoimen toimintakulut 4.340.700 euroa alittivat hieman muutetun talousarvion (98,6 %).

Tarkastuslautakunta näkee perusturvalautakunnan alaisen toiminnan olleen edelleen haasteellista. Erityisinä haasteina ovat olleet:

- *sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus*
- *asiakkaiden palvelutarpeiden muutos ja siihen vastaaminen*
- *tehostetun palveluasumisen siirtyminen yksityiselle palveluntuottajalle, ollut haaste sosiaalitoimen henkilöstölle ja valvontavastuu on lisääntynyt Tervon kunnan alueella*

Vuonna 2020 on otettu käyttöön virtuaalipotilasihoito osaksi kotihoidon palveluja. Virtuaalipotilasihoidon turvin saadaan osin korvattua syrjäkylillä asuvien asiakkaiden käyntejä etäyhteyden avulla säästäten matkakuluja sekä hoitajien matkoihin käyttämää työaika.

4.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alaista toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa. Sekä koulutustoiminnan että vapaa-aikatoiminnan tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Koulutustoiminnan toimintakulut 1.972.600 euroa alittuivat jonkin verran muutetusta talousarviosta (93,7 %). Toimintatuotot 139.000 euroa ylittivät hieman talousarvion (110,3 %).

Vapaa-aikatoiminnan toimintakulut 504.400 euroa alittivat hieman talousarvion (89,4 %). Toimintatuotot 84.000 euroa toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti (99,4 %), joten vapaa-aikatoimen toimintakate toteutui talousarviota parempana.

4.6 Ympäristölautakunta

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella. Isäntäkuntana on Keitele.

Rakennusvalvontatoiminnan painopistealueena vuonna 2020 oli sähköisen asiointin kehittäminen ja sitä kautta rakennusvalvonnan tehostaminen. Ympäristötoiminnan painopistealueena vuonna 2020 oli valvontaohjelman toteuttaminen ja kunnallisten ympäristösuojelumääräyksiä laadinta.

Ympäristölautakunnan alaisen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Ympäristötoimen toimintakulut 174.000 euroa alittivat talousarvion (85,8 %). Toimintatuotot 51.000 euroa toteutuivat lähes talousarvion mukaisena (97,6 %).

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristötoimi on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

4.7 Ympäristöterveyslautakunta

Ympäristöterveyslautakunnan alaisen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Ympäristöterveystoimen toimintakulut 1.255.200 euroa alittivat talousarvion (89,5 %). Myös toimintatuotot 1.233.400 miljoonaa euroa alittivat talousarvion (90,8 %).

Eläinlääkäritilanne on heikko.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristöterveystoimi on pystytty järjestämään tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla heikosta eläinlääkäritilanteesta huolimatta.

5. Investoinnit

Kunnan investointimenot olivat 767.398 euroa, joka ylittää muutetun talousarvion 379.898 eurolla. Ylitys muodostuu pääosin kiinteän omaisuuden hankinnoista (366.900 euroa). Investointitulot 129.000 euroa ylittivät talousarvion, sillä talousarviossa ei investointituloja ollut lainkaan.

Tarkastuslautakunta totesi aiemmin aloitettuja investointihankkeita jatkettuna suunnitelman mukaisesti.

6. Kunnan talous

Kunnan tilikauden tulos oli alijäämäinen 61.001,69 euroa. Talousarviomuutoksessa 2019 kunnan tilikauden tulos oli arvioitu alijäämäiseksi 763.180 euroa. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 60.459 eurolla. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 323.407,37 eurolla. Toimintakate toteutui huomattavasti paremmin muutettuun talousarvioon verrattuna ollen 12.150.753 euroa (muutetussa talousarviossa 12.534.620 euroa). Edellisvuodesta toimintakate heikkeni 367.929 euroa (tuotot pienentyivät 449.366 euroa ja kulut pienentyivät 81.436 euroa).

Verotulot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti ollen 4.816.200 euroa. Vuonna 2019 verotulokertymä oli yhteensä 4.403.888 euroa, eli verotulot kasvoivat 412.312 eurolla vuodesta 2019. Valtionosuudet vuonna 2020 olivat 7.379.020 euroa, joka on 760.654 euroa enemmän kuin vuonna 2019. Korkokulut pienentyivät 8.346 euroa ja rahoituskulut kasvoivat 4.672 euroa vuodesta 2019 vuoteen 2020. Korkotuotot

pienenivät 683 euroa ja muut rahoitustuotot pienenisivät 57.182 euroa vuodesta 2019 vuoteen 2020.

Vuosikate 243.397 euroa oli muutettua talousarviota 790.307 euroa parempi. Edellisvuodesta vuosikate parani 750.845 euroa.

Poistojen, satunnaisten erien sekä poistoeron tuloutuksen ja rahastojen muutoksen jälkeen tilikauden tulos on alijäämäinen 61.001 euroa. Edellisenä vuonna tulos oli alijäämäinen 705.930 euroa.

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli 363.218 euroa negatiivinen. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 350.000 euroa ja entistä lyhennettiin 399.166 eurolla. Investointien tulorahoitusprosentti oli 36,2 % (edellisvuonna -53,4 %).

Taseen tunnusluvut osoittavat, että taloudellisen aseman lievä heikkeneminen on jatkunut. Omavaraisuusaste putosi edellisvuoden 56,7 %:sta 54,7 %:in ja suhteellinen velkaantuneisuus kohosi 48,5 %:sta 49,6 %:iin. Lainakanta on 3.870 euroa/asukas.

7. Kuntakonserni

Konsernin vuosikate parantui 836.892 euroa edellisestä vuodesta, minkä johdosta konsernin tilikauden tulos oli 66.173 euroa ja tilikauden ylijäämä 51.746 euroa. Edellisen vuoden tulos -757.211 euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 710.835 euroa alijäämäinen.

Konsernin omavaraisuusaste pysyi edellisen vuoden tasolla (37,8 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus parani hieman 70,5 %:iin (73,7 %). Konsernin lainakanta kasvoi 1,089 miljoonalla eurolla 15,72 miljoonaan euroon edellisestä vuodesta eli 10.438 euroa/asukas. Konsernin kertynyt ylijäämä oli 1,256 miljoonaa euroa eli 834 euroa/asukas.

Tyhjien vuokra-asuntojen ylläpito aiheuttaa kunnalle turhia kustannuksia. Kolme taloa on tyhjillään. Tyhjä vuokra-asunnot ovat edelleen haasteena kunnassa.

8. Henkilöstö

Tilinpäätöksen liitteeksi on laadittu kattava henkilöstötilinpäätös. Sen mukaan vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli kaikkiaan 88 työntekijää, 14 vähemmän kuin edellisenä vuonna (102). Vakinaisessa palvelusuhteessa heistä oli 64 henkilöä (73), joista osa-aikaisia oli 4 (5). Määräaikaisia ei ollut lainkaan.

Henkilöstön määrän vähentymiseen vaikutti eniten se, että osa henkilöstöstä siirtyi Palveluyhtiö Viisarit Oy:n palvelukseen vuoden 2020 alusta.

Henkilöstön keski-ikä on 47,9 vuotta (vuonna 2019 47,7).

Terveysperusteisissa poissaolot olivat vuonna 2020 olivat 1.282 päivää ja vuonna 2019 2.575 päivää. Vähennyksestä on 1.293 päivää. Osaltaan tähän vähennykseen vaikuttaa se, että osa henkilöstöstä siirtyi Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle. Henkilöä kohden lasketut terveysperusteisten poissaolojen määrä oli 13,28 päivää, kun se edellisenä vuonna oli 16,94 päivää. Työtapaturmista aiheutuneiden poissaolopäivien määrä vähentyi.

Vuoden 2020 henkilöstötilinpäätös on laadittu monipuolisesti ja kattavasti.

9. Muut havainnot ja yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan kaavoitusilanne on edelleen hyvä ja tontteja on tarjolla riittävästi ja monipuolisesti.

Koronapandemia on aiheuttanut kunnalle lisäkustannuksia ja etätyö kuormittaa henki-
löstöä.

Tarkastuslautakunta esittää kunnan luottamushenkilöille ja työntekijöille kiitokset kunnan hyväksi tehdystä työstä.

10. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2020 kunnanvaltuuston kä-
siteltäväksi ja esittää, että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi.

Tervossa 25.5.2021

Pekka Nuutinen
puheenjohtaja

Riitta Pulli
varajäsen

Pirkko-Liisa Hätinen
jäsen

Merja Harju
varajäsen